

HAŁAS (7) *sb m*

Oba a jasne (w tym w pierwszym i w drugim a 1 r. błędne znakowanie).

sg G hałas (1). ◇ A hałas (1). pl N hałasy (1). ◇ G hałasów (2); -ów (1), -(o)w (1). ◇ D hałas(o)m (1). ◇ A hałasy (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI (jeden z tych samych przykładów) i XVIII w.

1. Zgiełk, krzyk, wrzawa; strepitus, tumultus Cn (5) : Co to zá háłas słyżę ia przed domem moim? *CiekPotr 82.*

Zwrot: »hałasy stroić« (1): A zwłalfczá ci ktorzy álbo nakładow [na naukę synów] záłuyą/ albo w fynyech fwyh wyelce fie rofkofsuyą/ ktore áby podczas náuczycyele karáli/ thego żadną myárą nychcą áni dopulfczą/ y owífem háłáfy fnimi wyelkye ftroyą/ á o to wełpołek gnyewáya. GliczKsiqz I7v.

a. Klótnia (3) : bącznego potrzebá y wyrozumyáłego [męża]/ áby z żoną obchodzić fie vmyał/ [...] Aby theż fráfunkom y háłafom domowym vchodzil/ gdyby fie co tráfiło yáko wyęc bywa żeby tráfił vgásić/ vfmyszerzyć/ á nye żarzyć. *GliczKsiqz P3, C5v.*

Szereg: »turlej a hałas« (1): Poyąles myę s pyenyądzmi wyelkymi/ nye godzyenes myę był/ danóc po mnie dofić/ wzyąles częgos nye myał/ s częgo záwífie turleye á háłáfy wyelkye/ że drugi małżonek gdy yáko ná złą ktemu tráfi/ musi z domu vmykác. GliczKsiqz Qv.

2. Stuk, trzask (1) :

Szereg: »cicho, bez hałasu« (1): Gdy [złodziej] gdzie do gmáchu wnidzie/ cícho/ bez háłáfu/ Pánu Gołpodarzowi nie życzý niewczáfu. KlonWor 5.

3. Zamieszanie, niepokój; kłopot, trudność (1) : A tákże y wysłzéy od Moskwy nád Dżwiną od Smoleńka, [...] żeby tym pilniéy fie fundowály zamki: ftrzelby, żołniérze,wybránce, kozaki, etc. mieli: tedybyłmy tych háłáfow, vftáwiczných poborów ták ciężkich vózli, y Quártáby zoftálá domá. *SarnStat 131.*

Synonimy: 1. gałuch, gielk, gomon, gwar, krzyk, rozruch, tumult, wrzask, wrzawa, zgiełk.